

TOČILSKA

CELJE 30. OKTOBRA 1959
 Leto X., številka 43

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
 DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA CELJE

LIST IZDAJA IN TISKA CASOPISNO
 PODJETJE «CELJSKI TISK»
 DIREKTOR IVAN MELIK-GOJMR

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR
 ODGOVORNI UREDNIK TONE MASLO

Uredništvo: Celje, Titov trg 5 — pošti predal 16 — telefon 25-25 in 24-25 — uprava: Celje, Trg V, kongresa 3 — poštini predal 152 — telefon 25-75 in 20-89 — tekoči račun pri Komunálni banki Celje 605-70-1-656 — izhaja o petkih — letna naročnina 500, polletna 250, četrtletna 125 din — posamezna številka 15 din — rokopiisov ne vračamo.

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI.

Z VELICASTNEGA ZBOROVANJA OB 40-LETNICI KPJ IN SKOJ V MARIBORU

JUGOSLAVIJA med deželami z najhitrejšim gospodarskim razvojem

V soboto popoldne je bilo v Mariboru veličastno zborovanje v počastitev 40-letnice ZKJ in SKOJ, ki se ga je udeležilo okrog 70.000 ljudi iz Maribora ter drugih krajev bližnje in daljne okolice. Na zborovanju je govoril sekretar CK ZKJ Edvard Kardelj. Med gosti so bili tudi član Izvršnega komiteja CK ZKJ in sekretar CK ZKS Miha Marinko, član Izvršnega komiteja CK ZKJ Franc Leskošek, predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, član Izvršnega komiteja CK ZKS dr. Jože Potrč in Vlado Krivic, član Izvršnega sveta LRS Tone Bole, predstavniki JLA ter zvezni in republiški ljudski poslanci iz Severne Slovenije.

ZVEZA KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE — AKTIVEN BOREC ZA MIR

V svojem govoru je tovariš Edvard Kardelj orisal nekatere probleme iz notranje politike, predvsem pa naš demokratičen družbeni razvoj ter nakazal nekatere naloge, ki nas še čakajo, če hočemo pospešiti splošen napredek naše dežele. Razen tega je tovariš Kardelj orisal politični položaj v svetu ter med drugim dejal, da v današnjem svetu že nastajajo realne možnosti, da se človeštvo za vselej osvobodí nevarnosti nove svetovne vojne, ako bodo vsi socialistični in napredni faktorji v današnjem svetu znali voditi dosledno politiko mirujočnega koeksistence. Tovariš Kardelj je pri tem poudaril, da je Zveza komunistov Jugoslavije tudi na področju zunanje politike bila vselej aktiven borec za mir in mednarodno sodelovanje na bazi principa aktivne mirojubne koeksistence.

nosno sistema družbenega samoupravljanja. Komaj pred desetimi leti so potekle prve iniciative v praksi za upostavljanje delavskega samoupravljanja. Danes pa so delavski sveti že izredno močni politični in materialni faktorji, ki imajo odločujoči vpliv na razvoj našega gospodarstva. Razen tega je v tem času samoupravljanje v proizvodnji dopolnjeno tudi s sistemom samoupravnih komun in s samoupravljanjem delovnih ljudi na področju socialnih, zdravstvenih in drugih javnih služb.

Razni kritiki so nam pred leti tudi tu prerokovali polom, neki pa še danes trde, — celo v imenu marksizma — da delavski sveti vodijo gospodarstvo v propad, češ, da je delavec sposoben gledati na stvari samo s stališča svojega osebnega interesa, da pa nikakor ne more razumeti svojih družbenih interesov. Če bi bilo to res, potem bi bilo, seveda, nesmiselno govoriti o solidarnosti delavskega razreda. Toda pustimo take in podobne argumente ob strani. Praksa sama je najboljši sodnik tudi na tem področju. Kombinacija decentralizacije gospodarskega upravljanja z demokratizacijo upravnih organov v gospodarstvu, komunalni izgradnji ter socialnih službah, je privedla do tega, da pri nas danes ni razlike med centrom in periferijo v živem naporu delovnih ljudi na razvijanju proizvodnih sil in družbenih služb.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Posvet v Mariboru

Pod vodstvom podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja je bilo v ponedeljek v Mariboru posvetovnje članov okrajnih političnih organizacij in okrajnih ljudskih odborov iz Maribora, Murske Sobotice in Celja. Sestanaka so se udeležili še predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Franc Leskošek-Luka, predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, podpredsednica Glavnega odbora SZDL Slovenije Vida Tomšič, člani Izvršnega sveta LRS Viktor Avbelj, Tone Bole in Jože Ingolič. Med udeleženci iz celjskega okraja so bili tudi sekretar Okrajnega komiteja ZKS Franc Simonič, predsednik OLO Riko Jerman, predsednik OZZ Franc Lubej, podpredsednik OLO Miran Cvenk in drugi.

Svečana proslava dneva Združenih narodov v Celju

Na večer pred dnevom Združenih narodov, dne 23. oktobra je bila v dvorani Narodnega doma v Celju svečana proslava v počastitev 14-letnice OZN. O delu in uspehih OZN je govoril član CK ZKS tovariš dr. Jože Potrč.

Proslave so se udeležili sekretar OK ZKS v Celju, tovariš Franc Simonič, predsednik OLO Celje, tovariš Riko Jerman, sekretar Občinskega komiteja ZKS v Celju, tovariš Cveto Pelko, sekretar Okrajnega odbora SZDL v Celju, tovariš Stane Sotlar, predstavniki JLA in množičnih organizacij v Celju. Med udeleženci je bilo največ mladine.

Tovariš Potrč je govoril o pomenu organizacije Združenih narodov in pri tem poudaril vlogo Jugoslavije v splošni borbi za mir in napredek v svetu.

IZDATKI ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE VEDNO V PORASTU

Danes dopoldan je bilo v dvorani OSS v Celju šesto redno zasedanje skupščine Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje. Na zasedanju so obravnavali finančno stanje zavoda, probleme pokojninske in invalidske službe, predlog izvršilnega odbora o povračilu pogrebni stroškov, stanovanjsko izgradnjo in še nekatere probleme v zvezi s socialnim zavarovanjem.

Tokrat objavljamo nekaj važnejših ugotovitev iz poročil, ki so jih sprejeli člani skupščine, v prihodnji številki pa bomo poročali o poteku skupščine in o sklepih, ki so jih sprejeli.

Zelo zanimivi so podatki iz finančnega poročila, saj so za zdravstveno zavarovanje do konca septembra letošnjega leta porabil skupno 1.187.122.000 din, to je za 316.980.000 din več kot v istem obdobju lanskega leta. Seveda so odgovarjajoče narasli tudi dohodki zavoda. Povečanih izdatkov pa ni pripisati samo povečanju cen posameznim zdravstvenim storitvam in povečanju njih števila, ampak tudi temu, da je število zavarovanih oseb naraslo, saj jih je bilo lani v tem

času povprečno le 49.500, letos pa 52.900.

Se vedno ugotovljamo, da cena oskrbnih dni v bolnišnici raste. To potrjuje tudi ugotovitev, da je — v indeksi izraženo — cena narasla na 123, dočim je v ambulantnih cenah narasla na 107, pri zobnih storitvah je padla na 98, pri ortopedskih pripomočkih pa celo na 94. Seveda predstavlja to le nezaten del celokupnih izdatkov, tako da so v celoti vendar narasli, zlasti še, ker so narasli tudi izdatki za hranarine in po-

rodine. Ti izdatki so narasli v povprečju enako kot plače aktivnih delavcev.

Poročilo kritično obdeluje tudi stanje pokojninskega in invalidskega oddelka ter ocenjuje opravljeno delo. V pokojninskem oddelku so v glavnem opravili prevebo po novem zakonu, ki velja od leta 1958 dalje. Še vedno pa so velike težave z novimi zahtevki, saj je s predpisi predvideno, da se dokončno obračuna delavcem zaslužek šele ob koncu leta, po zaključnem računu. To pa onemogoča dokončno izdajo odločbe onim, ki med letom prosijo za pokojnino. Vsem tem lahko dajo le akontacijo in ko podjetje napravi bilanco, je treba vsak tak primer ponovno proučiti in izdati dokončno odločbo. Izračunali so, da je to v tričetrtine primerih. To povzroča že tako malemu številu uslužbenecv nove težave, pri zavarovanih pa nevoljo. Če upoštevamo, da so prevedli po uradni dolžnosti 8200 upokojencev, na predlog pa okrog 4100, vse to poleg reševanja rednih zahtevkov, lahko šele razumemo, odkod toliko težav.

Se težje pa je stanje v invalidskem oddelku. Novi zakon, ki je stopil letos v veljavo, je naložil zavodom veliko novih dolžnosti, ker je uvedel za zavarovance nekatere nove pravice, zlasti pravice do rehabilitacije in zaposlitve, ki je primerna preostali delovni zmoglosti. Tu je treba biti v stalnih stikih z gospodarskimi organizacijami in poiskati taka delovna mesta, ki so za invalide primerna. Podjetja pa najdejo nešteto izgovorov, ker se pač branijo zaposliti invalide. So sicer med podjetji tudi častne izjeme, kjer so se teh nalog z razumevanjem lotili. To so predvsem Cinkarna, Tovarna emaljirane posode, Rudnik lignita v Velenju in Keramična industrija v Ljubljani. Z uporabi delom pa bodo gotovo tudi te težave premagali.

V prvih desetih mesecih letošnjega leta so zavarovanci vložili skupno 1286 invalidskih zahtevkov, poleg tega pa morajo opraviti prevedbe po uradni dolžnosti in na predlog. Na zavodu bodo morali torej pospešeno delati, če bodo hoteli v dolednem času opraviti to ogromno delo, tembolj, ker vsak zavarovavec zelo neestrno čaka rešitve svoje zadeve.

NAS NOV GOSPODARSKI SISTEM ZE DOLGO NI VEC EKSPERIMENT

Naš nov gospodarski sistem je že zdavnaj prenehal biti eksperiment. Ta sistem ne le, da že funkcionira kot izredno dinamičen mehanizem v rokah delovnega ljudstva, to je njegovih samoupravnih organov, marveč nosi v sebi tudi izredno močne faktorje stimuliranja splošnega gospodarskega napredka in hitrega razvoja proizvodjalnih sil.

Isto velja tudi za razvoj našega socialističnega demokratizma, od-

porote v svetu že v prejšnje čase, zlasti pa v dobo meščansko-demokratične revolucije, ko so množice zahtevale svojo udeležbo pri sodstvu. Pri nas pa smo šli pri poroti naprej. Naša porota se razlikuje od drugih v svetu predvsem v tem, da je pri nas sodnik-porotnik povsem enakopraven član sodnega senata, kar v drugih deželah ni primer. V tem je tudi sistem naše porote vsklajen z razvojem socialistične demokratije.

V nadaljevanju svojega govora je tovariš Krivic opozoril na osnovne principe naše ljudske oblasti, na njeno enotnost v zakonodajni, izvršni in sodni smeri. Ta enotnost oblasti pa se kaže še v tem, da tisti, ki zakone sprejemajo tudi neposredno nadzorujejo njihovo izvajanje.

Naše sodstvo je del celotnega sistema ljudske oblasti; njegova funkcija pa sloni na neodvisnosti in samostojnosti. Poroštvo za neodvisnost in samostojnost sodstva se ne kaže samo v enakopravnosti sodnikov-porotnikov s poklicnimi, oziroma rednimi sodniki, temveč prav tako v neodvisnosti človeka, v njegovi enakopravnosti.

V drugem delu svojega govora je tovariš Krivic še posebej opozoril na vlogo sodstva tako kot zaščitnika in branilca osnovnih državljan-skih pravic, kot organov delavskega in družbenega upravljanja, oziroma celotne družbe. Zato ima sodstvo važno nalogo, da prinaša odločitve, ki pospešujejo razvoj socialističnih odnosov in se bije za nova pojmovanja v odnosu do človeka. Le-ta

pa temeljijo na načelih humanizma. Razen tega je tovariš Krivic govoril še o vlogi sodstva, zlasti pa porote pri razvijanju socialistične demokratije in prav tako pri formiranju naše etike in morale.

Končno je vsem sodnikom porotnikom želel, da bi se kar najbolj aktivno vključili v zanje novo, sicer pa občutljivo področje našega družbenega življenja. Zraven tega se je zahvalil tudi tistim, ki so že doslej opravljali to nalogo.

V nadaljevanju posvetovanja je tovariš Pogačar orisal glavne značilnosti pravic in dolžnosti sodnikov-porotnikov. Mimo tega pa je porotnike seznanil z delom Okrožnega sodišča, ki je v precejšnjem zaostanku, saj ima nekaj manj kot tisoč neresenih zadev. Na zaključku prvega dela posvetovanja so sodniki-porotniki položili svečano izjavo.

V drugem delu konference so se novi sodniki-porotniki, katerih mandatsna doba traja dve leti, seznanili z osnovnimi značilnostmi postopkov v kazenskih in civilnih zadevah. -mb

Njihova oporoka naša sveta dolžnost

Milijon in osem sto tisoč žrtev... Vsa domovina je posejana z grobovi in prepojena s krvjo. Z grobovi tistih, ki nam z nepisano oporoko nalagajo sveto dolžnost.

Vsak grob pušča za sabo bolečino v srcih živih. Toliko bolj tisti, ki pokrivajo žrtve nasilja, padle junake. Le-ti so umirali, da bi živela in se svobodno razvijalo ljudstvo, iz katerega so izšli. Svoboda za ceno krvi, življenje za ceno smrti.

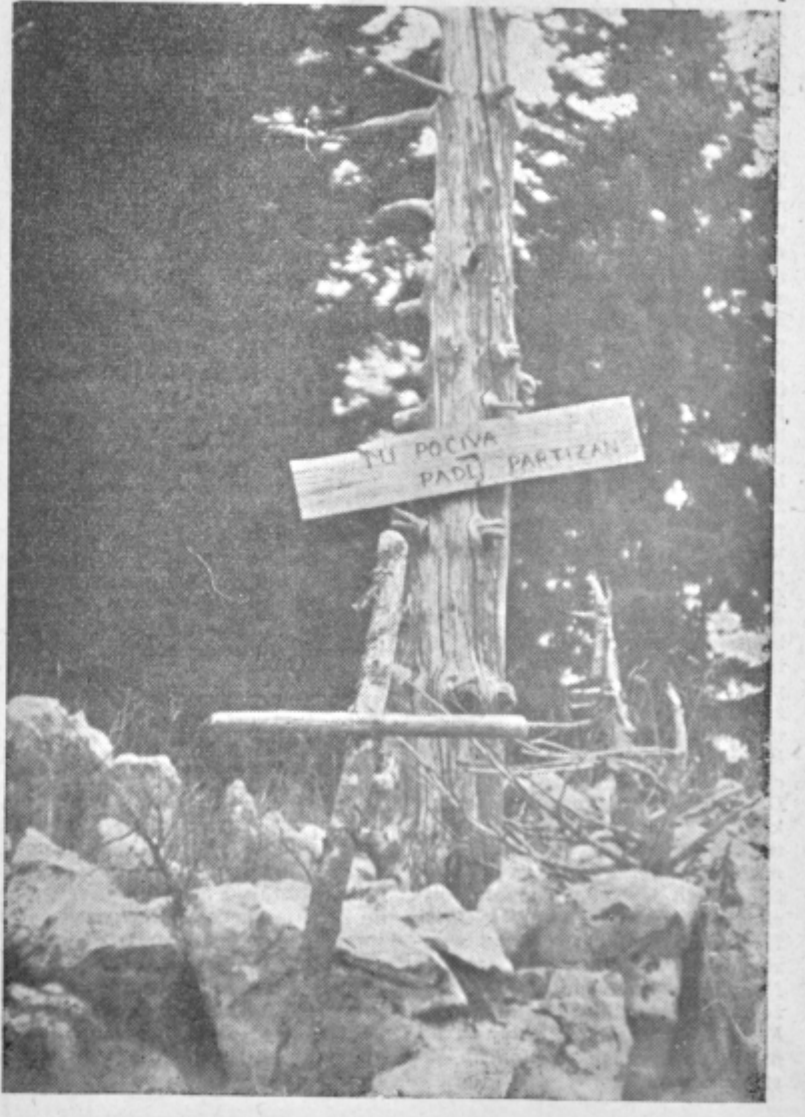
Žrtvam smo na njihovih skupnih grobiščih postavili spomenike. Vkljesana imena, katerih število gre v sto tisoce, nas zadolžujejo:

Zadolžujejo nas, da zgradimo tak svet, kakršen je bil v njihovih mislih, v njihovih srcih, ko so padali v smrt. Mar ni že od nekdaj presmrtna želja človekova bila sveta za one, ki so ostali? Bila je, odkar človek pozna svojo zgodovino. Kaj je torej svetejšo od izpolnjevanja dolžnosti, da uresničimo idejo, ki je vodila na juriš sto tisoce, ki je vodila ljudi pred puške krvolokov in v njihova zverinska faborišča smrti? Svoboda, enakopravnost, pravica in sreča bodočih pokolenj.

Zadolžujejo nas, da čuvamo mir, da smo budni stražarji nad strastmi in nečloveškimi silnicami, ki so tolikokrat pahnilo človeštvo v krvave morije in uničevanja. Našo zavest, naše vsakdanje delo, našo voljo, kadar je treba za ta vzvišen cilj tudi samoodrekanja, naj prežema njihova oporoka.

Njihovi grobovi naj bodo mejniki miru, mejniki med preteklostjo in srečnejšo bodočnostjo.

Slava njihovemu spominu!

ENAKOPRAVNOST SODNIKOV-POROTNIKOV ZRCALO RAZVOJA SOCIALISTIČNE DEMOKRACIJE

Na predlog političnih organizacij so člani obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora v Celju izvolili v začetku oktobra letos 135 porotnikov Okrožnega sodišča. Med temi je 56 delavcev, 57 uslužbenecv, 4 kmeti, 6 upokojencev, 7 gospodinj ter 5 ostalih. Med novoizvoljenimi sodniki-porotniki je tudi 19 žena. Od celokupnega števila je le osem takih, ki so bili zdaj vnovič izvoljeni; vsi ostali pa so tokrat prvič sprejeli to dolžnost. Med porotniki jih bo dvanajst izključno sodelovalo pri razpravah zoper mladoletnike.

Pred dnevi je predsedstvo Okrožnega sodišča v Celju povabilo na posvetovanje vse na novo izvoljene porotnike. Med gosti sta se sestanka udeležila še predsednik Vrhovnega sodišča LRS Vlado Krivic ter predsednik OLO Celje Riko Jerman.

Po uvodnih besedah predsednika Okrožnega sodišča Nika Pogačarja ter pozdravu tovariša Jermana je o vlogi in razvoju porote spregovoril tovariš Krivic. Pri tem je med drugim opozoril, da sega pojav sodne

VREME V NASLEDNJIH DNEH

ZA CAS OD 30. OKTOBRA DO 8. NOVBEMBRA

Konec oktobra, oziroma v začetku novembra padavine s snegom do nižin. — Pozneje sprva še nestalno, a nato zopet razdobje suhega oziroma lepega vremena in — čez dan postopoma topleje. Okrog 8. novembra kaže na kratkotrajno poslabšanje s padavinami.

SPOMINSKE SVEČANOSTI NA DAN MRTVIH V CELJU

Ob 10. uri: centralna spominska svečanost pri spomeniku NOB na Slandrovem trgu.

Ob 10.30. uri: pri spominski plošči na Trgu svobode.

Ob 11. uri: pri spominski plošči v »Starem piskru«.

Nadalje pripravljajo krajevni odbori Zveze borcev NOB v Storah, Skofiji vasi, Vojniku, Frankolovem, Strmcu in v Dobrni spominske svečanosti v svojih krajih.

Seštevek posameznih uspehov pomeni skupen uspeh

IZKUŠNJE IZ DVEH KOLEKTIVOV O VPLIVU SISTEMA NAGRAJEVANJA IN ZINTERESIRANOSTI POSAMEZNIKA ZA SKUPEN EKONOMSKI USEP PODJETJA.

NOVI TARIFNI PRAVILNIKI, KI SO JIH GOSPODARSKA ORGANIZACIJA SPREJELE PRED MESECI, POMEMNIJO ZA NAŠE GOSPODARSTVO VELIKO PRIDOBITEV. V MNOGIH PODJETJIH JE BIL PREHOD NA NOVE OBLIKE NAGRAJEVANJA REVOLUCIJA V MALEM; DEJANJE, KI JE SE BOLJ POKAZALO PRI PODJETJIH IN KOLEKTIV — TOVARNA IN DELAVEC, ISTOČASNO PA JE TUDI ZELO RAZVESELJIVA UGOTOVITEV, DA JE ZELO MALO PODJETIJ, MIMO KATERIH SO SLI DOGODKI ZADNJIH MESECEV, NE DA BI PUŠTILI VIDNE SLEDOVE NAPREDKA. REDKA SO PODJETJA, KJER SE NISO ZAGRIZLI ZA UVELJAVLJENJE SISTEMA NAGRAJEVANJA PO UČINKU IN KJER TA PRIZADEVANJA ZE V TEM KRATKEM ČASU NE BI RODILA SADOV.

Gospodarski premiki v zadnjem obdobju, zlasti pa analize gospodarskih uspehov v prvi polovici drugega polletja, zgovorno kažejo, da je ta pot pravilna. Istočasno pa se kažejo nekatere anomalije. Te so značilne tako glede doseženih uspehov med panogami gospodarstva, kot tudi primerjava posameznih podjetij znotraj panog. Pri tem gre za velike razlike, ki z redkimi izjemami potrjujejo, da so povečanje storilnosti, organizacijske spremembe delovnega postopka, ekonomski in finančni učinek podjetja tesno povezani s stimulativnimi oblikami nagrajevanja, z zavestnim izenačevanjem in odvisnostjo osebnih dohodkov od ustvarjenega celotnega dohodka, od zmanjševanja poslovnih stroškov — to se pravi od dohodka podjetja in končno od razmerja delitve čistega dohodka.

To pa je tudi bistvena naloga vsake gospodarske organizacije in njenega kolektiva — vsklajevanje osebnih dohodkov z doseženimi gospodarskimi uspehi je gospodarsko in moralno edino upravičljivo. Namreč težnja, da se dosežejo pomembne pozitivne spremembe v učinkih s pomočjo ekonomske stimulacije, skoraj po pravilu pripelje kolektiv podjetja do tega, da prično ugotovljati ekonomski efekt zaokroženih delovnih skupin znotraj podjetja in s tem skoraj nehoti (največkrat gre ta razvoj zavestno) ustvarjajo delitve gospodarske organizacije in ekonomske enote.

S tem si podjetja omogočijo, da se interesi vsakega posameznega delavca in skupine delavcev združijo v skupni interes vsega kolektiva — kar brez dvoma pomeni le uspeh.

Razumljivo je, da se v tem ob-

dobju bistvenih političnih in zlasti ekonomskih sprememb v našem gospodarstvu in ob obsežnem delu pojavljajo nekatere slabosti, ki so nekje lahko nepredvidena posledica in nezadostna pripravljenost, drugje pa zavestno zasledovanje »linije najmanjšega odpora«. Med te zlasti sodijo fiktivna merila, ki največkrat sploh ne upoštevajo smotrnosti in upravičenosti pri razdeljevanju ustvarjenega viška v masi osebnih dohodkov — potem neutemeljeno privilegiranje upravnega aparata, kar je zlasti značilno za one gospodarske organizacije, kjer so sestavljane in preizkušane merila za nagrajevanje prepustili oz-

kemu krogu ljudi, ki je morda peškal v tem lastne koristi.

Največja in najusodnejša slabost tarifnih pravilnikov pa je lahko osebno ocenjevanje delavcev in nezadostna pripravljenost in informiranost zaposlenih o novih spremembah v nagrajevanju in odvisnosti delavčevega zaslužka od njegovega dela. Gotovo je namreč, da delavec, ki ne ve, kako so njegovo delo odražala v njegovih osebnih prejemkih in ki ni prepričan, da so njegovo ime in obraz nepomembni na višino njegovih dohodkov, tudi ne najde opravičila za kvalitetnejše in boljše delo, za smotno izkoriščanje materiala in svojega časa in podobno.

Dobra organizacija dela prvi pogoj za uspeh

Gospodarski uspehi v Tovarni emajlirane posode pa še pridobijo na pomenu, če upoštevamo, da je strojni park podjetja dokaj star in izrabljen in da imajo zaradi tega velike težave. Vendar so, morda največ zaradi teh težav, problemom organizacije dela in izboljšavam proizvodnega postopka posvetili veliko skrb. Ne zaradi slučajnosti, temveč zaradi potrebe in prizadevanj vsakega posameznika. Delovni učinek 1 delavca namreč ni odvisen zgolj od njegove prizadevanosti in sposobnosti, temveč v veliki meri tudi od delovnega postopka, od pravnega delovanja verige delovnih mest. Boljša ko je le-ta, večjo možnost ima tudi vsak posameznik. Zato so tudi spremembe v delovnem postopku, izboljšave, skrb za kvaliteto in zmanjševanje stroškov redni pojav.

Skoraj v vseh oddelkih so uvedli tekoče trakove, ki olajšujejo in pospešujejo delo. Niso povsod to klasični tekoči trakovi s krožno ploskvijo. V stiskalnici so to na primer (skoraj bi lahko rekli, primitivni) dodajalni žlebovi, ki pa kljub temu izključujejo nepotrebno prenašanje. Podobne preproste a učinkovite rešitve so našli tudi v drugih oddelkih. Zlasti idealna je rešitev tekočega traku za žganje kopalnih kadi v emajlirnici, ki je v veliki meri zmanjšala težave pri proizvodnem postopku.

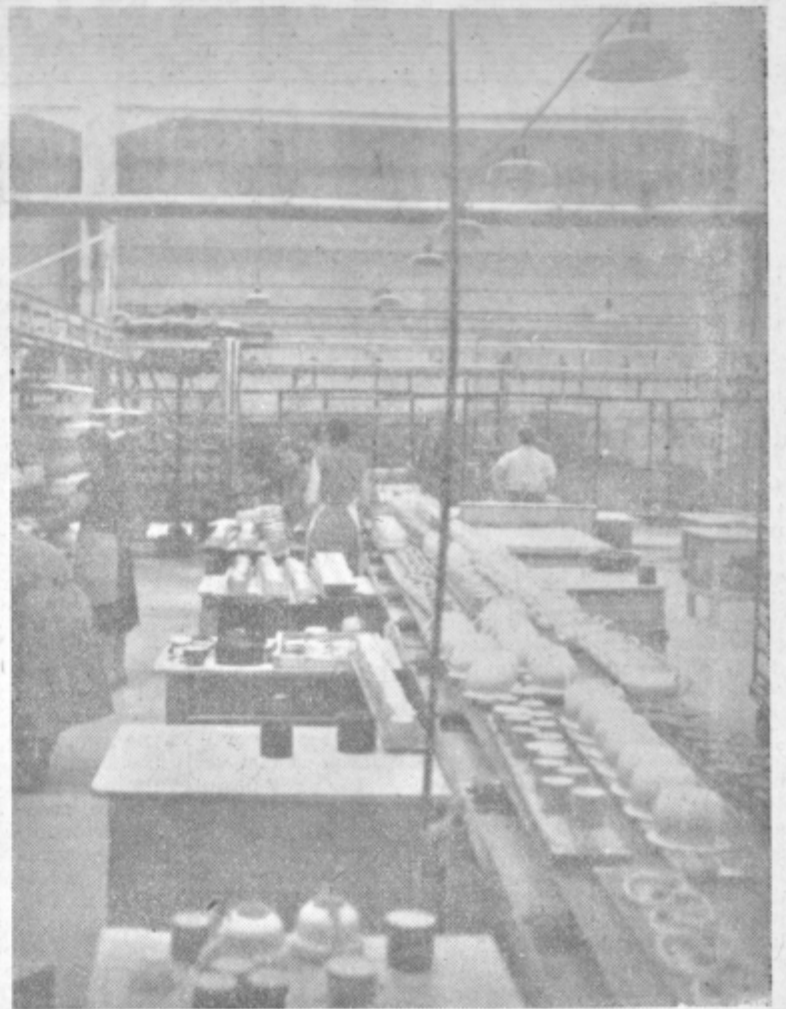
Zanimiv je tudi učinek, ko so odpravili »preoblachtenje« v emajlirnici. Posodo, ki je med delovnim postopkom bila poškodovana, ali ni bila pravilno izdelana, so doslej še enkrat predelali, dali so ji preobleko. Sedaj so s tem prenehali in zanimivo je, da so se predvidevanja v celoti izpolnila. Kljub temu, da posode ne popravljajo, ni več slabšega (drugorazrednih izdelkov) blaga kot prej. Ker je namreč od kvalitete odvisen tudi dohodek, je razumljivo, da vsak boljši pazi in se več ne zanaša na možnost popraviljanja, ali kot oni pravijo, na preobleček. Z opustitvijo predelo-

vanja izdelkov pa so se precej zmanjšali stroški, ne da bi pri tem trpela kvaliteta.

Podobnih primerov izboljšav in originalnih prijemov v proizvodnem postopku iz emajlirke bi lahko našli še več. V vsakem oddelku jih je, skoraj na vsakem delovnem mestu so posamezne izboljšave, ki pa vse vodijo proti istemu cilju — večjemu osebnu dohodku zaposlenih, torej tudi večji in boljši proizvodnji.

Pa še nekaj je treba poudariti. V emajlirki proizvodni uspehi — brez ozira ali so to posledica povečane storilnosti, boljše organizacije dela in podobno — posameznih skupin ali obratov, ne grejo tiho in nerazloženo mimo. Uprava podjetja, sindikalna organizacija pa tudi po vseh obratih o tem razpravljajo. Enako tudi, kadar kje »zaskripa«. To aktivno in neposredno anagažiranje političnih sil v proizvodnji uveljavljajo posebno učinkovito v obratih, kjer prevladuje ročno delo. Ustvarilo pa je neko tiho obliko tekmovanja in povezanost med oddelki.

Ta dva problema ne moreta niti zdaleč obrazložiti velikih kakovostnih premikov v našem gospodarstvu, ki nastajajo kot posledica novega sistema nagrajevanja. Kot dva nasprotja pa pokazata, koliko so koristi od osebne zainteresiranosti posameznega proizvajalca za skupen uspeh podjetja. Med tema dvema diametralno nasprotnima primeroma namreč obstajajo še manjša nihanja, specifičnosti posameznih podjetij, iskanje lastnih poti in načinov, ki so nekje odlični, drugje slabši — ponekod pa tudi slabi. Oba primera pa zgovorno potrjujejo osnovno in bistveno ugotovitev, da tam, kjer so proizvodnja naslonili na ekonomsko stimulacijo, ki je razumljiva tudi preprostem delavcu, beležijo iz meseca v mesec pomembnejše uspehe. Nasprotno pa tam, kjer tega niso znali, mogli ali pa niso hoteli, ne najdejo poti iz težav in nimajo osnov za razvoj. Istočasno pa ta trditev tudi potrjuje, da bo potrebno problemom nagrajevanja posvetiti še mnogo pozornosti.

Teškoči trak v emajlirnici

NEPRIZADEVNOŠT na lasten račun

Cisto drugo podobo dobimo, če si ogledamo delovanje, uspehe in delovne postopke v Kemični industriji Mozirje. To podjetje je v primerjavi z emajlirko nepomembno. Zato ga tudi ni možno primerjati, vendar nekatere stvari lahko služijo kot klasičen primer zastopavanja pozitivnih stremeljenj našega gospodarstva. To velja enako glede proizvodnosti, kvalitete, proizvodnega po-

da živijo v prepričanju, da je tako najboljši in da ni izhoda.

Tokrat nas zanima vpliv posameznika na skupni rezultat. Tega pri njih skorajda ni. Ustajljena miselnost pa zatre tudi vsak poizkus, ki stremi k izboljšavam. Usodna slabost v tem podjetju pa je vsekakor dejstvo, da se kolektiv ne zaveda, da so dohodki vsakega posameznika odvisni od učinka dela in finančnih uspehov vsega podjetja. Če bi jim bilo to umljivo, bi že zdavnaj odpravili tiste proizvodne probleme, ki jih lahko rešijo z lastnimi močmi brez velikih težav.

Vzemimo samo primer sušenja gline. Sušijo jo na betonski plošči. Če je vreme ugodno, uspešneje, če ne, si mislijo, bo že bolje. V podjetju pa imajo sušilnico za sušenje gline. Le ta jim glino ne posuši dovolj, ker je glina v večjih kosih. Namesto, da bi z manjšim mlinom glino zdrobili, so sušenje v pečih opustili. Tako so stroški sušenja neprimeroma večji, sušenje je tvegano (odvisno od vremena), proizvodnost pa bistveno zmanjšana. Ali, vzemimo, izdelovanje barv. Izdelujejo jih po spominu brez kakršnih koli receptov. Razumljivo je, da v oddelkih nastanejo precejšnje razlike. Zato pogosto barvo znova predelajo in če je potrebno, tudi večkrat. Koliko to podraži stroške, se nihče ne vpraša.

In zanimivo, prav tako se nihče ne vzmernja, če so zaradi tega zmanjšani skladi podjetja in končno tudi sredstva za osebne dohodke zaposlenih.

Brez dvoma drži trditev, da bi se stanje v tem podjetju bistveno izboljšalo, če bi storilnost tesno povežali z osebnimi prejemki in sicer ne formalno, to se pravi, če bi vsak na svojem delovnem mestu skušal najracionalnejše izkoristiti delovni čas. V tem primeru bi pobuda za proizvodne spremembe prišla od spodaj, spreminila pa bi se tudi miselnost zaposlenih in odpravilo mrtvilo, ki podjetju samo škoduje.

ZACASNA PRESELITEV TRZNICE V CELJU

Zaradi začetka del pri gradnji nove sodne palače v Celju so dosedanja tržna mesta ukinila. Živilski trg pa začasno uredili na prostoru letnega kina ob Ljubljanski cesti. Kot rečeno, je to le začasna preselitev, kajti dela za gradnjo nove tržnice za Starim piskrom so v polnem teku. Zdej so tu že postavili železno ogrado za veliko in pokrito tržno halo.

MOSKE
NOGAVICE
EXTRA

TORERO

TOVARNA NOGAVIC IN DROBNE KONFEKCIJE POLZELA

OKRAJNA ZADRŽNA ZVEZA CELJE razpisuje
DELOVNO MESTO TELEFONISTA
za opravljanje s hišno telefonsko centralo.

Prednost imajo vojni invalidi. — Plača po uredbi o plačah pomožnega in tehničnega osebja. — Prošnje je dostaviti do 4. XI. 1959 z navedbo dosedanjih službovanj in kratkim življenjepisom na tajništvo Okrajne zadržne zveze Celje.

Za učinkovitejšše delo večji dohodki

Ni naključje, da smo obiskali prav Tovarno emajlirane posode. Saj so že ob razpravah o polletni realizaciji v gospodarstvu omenjali emajlirko, ki je veliko pripomogla, da so bili povprečni rezultati v celjskem okraju zadovoljivi. Po devetih mesecih pa v tem podjetju ugotavljajo še pomembnejše uspehe, ki dokazujejo da je sistem nagrajevanja odločilen za gospodarski uspeh podjetja.

V emajlirki so vezali kar 70 odstotkov zaposlenih na nagrajevanje po učinku. Kljub temu, da je to precej, ta številka še ne pove vsega. Tudi režijska dela so svojstveno vezali na učinek. Tako na primer remontne storitve merijo s hitrostjo; kakovostjo in večjo odgovornostjo. Zato v emajlirki ne pretiravajo, ko pravijo, da je skoraj na vseh delovnih mestih v proizvodnji osebnih dohodkov zaposlenih odvisen od dela in učinka vsakega posameznika. To pa je že po kratkem času dalo odlične uspehe.

Najlepši dokaz je poraba časa za izdelavo enega kilograma izdelkov. V zadnjih treh letih ni bilo bistvenih sprememb glede asortimana in je to merilo zanesljivo. Medtem, ko so v 1957. letu porabili za 1 kilogram izdelkov

19,7 minut, lani 19,1 minut, so letos uspeli znižati čas izdelave enega kilograma proizvodov tovarne že na 17,1 minut. To je brez dvoma velik uspeh; tolik, da ga kratko malo niso pričakovali, čeprav so se zavedali velikega vpliva sprememb v nagrajevanju. Najboljši odgovor na vprašanje, kako so to dosegli, je ugotovitev, da je v tem podjetju tarifna postavka zgolj obračunska vrednost, dejanski dohodek delavca pa je odvisen od števila posode, ki jo je na svojem delovnem mestu delavec v določeni fazi obdelal. Posledica te smotrne politike nagrajevanja pa je tudi ugodna finančna slika proizvodnje. Vrednost 1 dejanske opravljene ure v proizvodnji se je namreč povečala kar za 150 dinarjev, ali 12 odstotkov, in sicer pri istih tržnih cenah.

Višja storilnost je imela ugoden vpliv na povečanje proizvodnje in na povečanje čista čistega dohodka. Tako se najdemo v učinkovitem krogu — višja proizvodnja — višji osebni zaslužek. Samo v devetih mesecih so lahko izplačali v gibljivem delu dohodkov zaposlenih preko 6 milijonov dinarjev več kot lani, razmerje napram lansnemu letu pa bo do konca leta še ugodnejše.

Ali je sindikalna organizacija res „privatno“ združenje?

V zadnjem obdobju so sindikati naredili važno prelomnico v svojem delu. Opustili so stare neživiljske oblike dela in se odločno zagrizli v proizvodne probleme. Ziva aktivnost sindikatov pa se pozitivno odraža tudi v podjetjih, saj so politične in proizvodne naloge postale enovite, kar je bilo tudi nujno. S takim delom, z borbo za višjo proizvodnost, za osvajanje spodbudnejših sistemov nagrajevanja, z odločnostjo za uveljavljanje našega sistema samoupravljanja v podjetjih in z dolednostjo pri reševanju bolečih anomalij v našem gospodarstvu, pa so si sindikati priborili tudi velik ugled.

Zato še toliko bolj bode nekorekten odnos direktorja celjske plinarne do sindikalne organizacije v podjetju in do predstavnikov občinskega sveta. Kako je do tega prišlo?

Inšpekcijski organi so opozorili na nekatere pomanjkljivosti v plinarni in na delo izkoriščanje položaja za osebne koristi. Za zadevo so se zavzeli tudi sindikati. Pri tem pa so našli na grob odpor direktorja.

Naš namen ni, da bi razčlenjali pomanjkljivosti in

okoriščanja v plinarni, to ni naša stvar. Nevzdržen pa je način, ki so ga v plinarni uporabili napram sindikatom. Sindikalna podružnica je spričlo pritiska nehala aktivno delati, direktor jo je na javnem sestanku celo označil za privatno organizacijo, ki nima pravice, da bi se vtkala v posamezne probleme podjetja. Brez dvoma je tako stalšče dokaj čudno! Direktor plinarne pa je stopil še korak dalje. Ko so predstavniki občinskega sindikalnega sveta obiskali podjetje in ko so se udeležili seje delavskega sveta, jih je na žaljiv način napadel in jih podil iz podjetja, čeravno so se zavzemali za pozitivne izboljšave v podjetju. Nekdo je o tem sestanku celo dejal, da je to prva konstruktivna seja delavskega sveta.

To da misliti... Zakaj je bil sestanek ob prisotnosti drugih oseb lahko tako učinkovit...

Zanimiva je tudi ugotovitev, da je ta seja terjala učinkovite represalije. Ze naslednji dan je skupina kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev »za kaznen« odšla spravljat seno v Medlog po nalogo direktorja.

Posledica teh odnosov v

podjetju so tudi slabi proizvodni in finančni uspehi, organizacija dela je nemogoča, upravljanje prav tako, pa tudi kontrola. Ob tem seveda ni čudno, da so na primer plačevali honorarnega inženirja (19 tisoč dinarjev mesečno), ki je v treh mesecih opravil le en strokovni pregled, za kar je porabil 4 ure! Torej tromesečna plača za 4 ure dela.

Če pustimo vse to ob strani, ostane kot osnovno vprašanje in naloga, da politični forumi in organi oblasti in takih primerih odločno, hitro in učinkovito podprejo sindikalna prizadevanja. Podobni nevzdržni pojavi lahko namreč škodujejo ugledu sindikatov in v dobršni meri tudi skupnosti. Danes nekdo požene predstavnika sindikata, jutri bo predstavnika občine, potem okraja in nazadnje politične funkcionarje. To pa seveda le, če ne bo ustreznih ukrepov. Povrhu pa se bodo še drugi opogumili. In to lahko postane nevarno seme, ki prizadevanja naših delovnih ljudi za udržitve socialistične demokracije lahko splelje v smer proti anarhiji. Delovni ljudje pa tega nikdar ne bodo dopustili!

Del krivde ter nezdave razmere v podjetju »Plinar-

na-Vodovod« pa brez dvoma nosijo tudi organi upravljanja in sindikalna podružnica. Do take samovolje direktorja prav gotovo ne bi prišlo, če bi delavski svet in sindikalna podružnica pravočasno opazili nepravilnosti in že v kaji zatrli ta nesocialistični pojav. Tega v tem kolektivu ni bilo, čeprav so ti organi prvi poklicani, da zahtevajo red od vsakogar, pa tudi od direktorja. Zato ni nič čudnega, če so se v podjetju dogajale stvari, ki niso v skladu s normalnim poslovanjem in vodenjem.

Tudi v tem lahko iščemo vzroke za nezdave razmere. Zato naj bodo nepravilni medsebojni odnosi in nezdravo, malomarno poslovanje v škodo kolektiva in skupnosti v tem podjetju opozorilo vsem organom delavskega samoupravljanja in sindikalnim organizacijam v podjetjih, da se je potrebno nenehno boriti tudi proti pojavom, ki sami po sebi niso nezakoniti, so pa po svojem notranjem bistvu nesocialistični in jih je zato že svojčas ožigosalo pismo Centralnega komiteja Zveza komunistov Jugoslavije.

Beseda o celjskem filmskem repertoarju

Kdor je — ne še tako dolgo tega — gledal enega izmed boljših filmov s slabega celjskega repertoarja — MOŽA S TISOC OBRAZI, je lahko v neki sceni zasledil tudi stavek: Nismo le posoda za zlate ribe, marveč cel akvarij! V tej ironični, toda življenjski »modrosti« ameriškega filma je zapadeno cel sistem fantastičnih filmskih druž, ki so se zarotile, da bodo s celuloidnimi trakovi omrežile ves svet. Da se jim je to tudi posrečilo, o tem skoroda ne bi bilo treba govoriti. Samo v Celju, na primer, je razmerje med ameriški in ameriški filmi 1:2, kar pomeni, da je v najboljšem primeru še vedno polovica vseh filmov ameriških.

Zdi se, kakor da je Celje tista srečna luka, v katero naša distribucijska podjetja izvozijo največ šušmarskih produktov ameriškega porekla. Toda vprašanje, ali so naša kinematografska podjetja, vključno celjsko podjetje, avtonomne ustanove s svojo lastno repertoarno politiko, po kateri lahko torej v skladu s možnostmi sama določajo svoj spored, ali pa so le nekaki posredovalni centri in jim ga določa od zunaj distribucija — to vprašanje je tu postoprasko pomena. (Ne da bi hotel ignorirati izvor krivde križe.) Predvsem se ni mogoče sprizniti z mislijo, da bi bila celjska filmska publika po svoji mentaliteti med zadnjimi, ki vdano prebavijo vse, kar ji ponudijo; še manj se je lahko sprizniti z mislijo, da so na neko kulturno področje našle finance. Prvo velja istočasno predvajanje dveh westernov v obeh kinematografih, kakor istočasno predvajanje kake kovbojke in drugega pov-

prečnega skrupalca; drugo pa velja standardni etiketi AMERISKI. Ekonomsko matematični boj je šel tako daleč, da je to vse-mogočno etiketo pravilno doumel, saj si polne blagajne brez nje skoraj ni mogoče več zamisliti. Prišli smo tako daleč, da danes kak izredno dober film v Celju komaj še preživi dve predstavi, in iz filmskega repertoarja zadnjih mesecev in let bi lahko našli brezštevilne primere, ko so morali nemara nekateri najboljši filmi, da tako rečem, dezertirati iz Celja, ker ekonomska računica kinematografskega podjetja nikakor ni mogla ustreči okusu redkih posameznikov. Dvorane niso bile polne, filmi so šli s sporeda. (Mislim, da ne bi bilo treba navajati dokazov!) Pa ne samo to. Borba za čim večji naval na blagajne se je posluževala in se včasih še posluži tudi takih sredstev, ki bi sodila pred avtorsko-pravni paragraf: samovoljno spreminjanje naslovov (recimo, iz SARABANDE SERENADA, iz DU-

BROVSKEGA, ki ga ves kulturni svet pozna kot Puškinovo stvaritev, MASČEVALEC, ki pritegne domišljijo, in tako dalje), samovoljne oznake filmov (kakor, n. pr., iz JAPONSKEGA AMERISKI in tako dalje. STREHA JAPONSKE, film, ki ga je ves svet gledal kot JAPONSKEGA, za Celjane ni bil japonski, pač pa AMERISKI! In zakaj? Preprosto zato, ker ga nihče ne bi šel gledat, če bi ga označili z edino pravično in nobeno drugo dopustno oznako, z JAPONSKI. — To je namreč pojasnilo na vprašanje, zakaj AMERISKI.)

Podobnih nerazumljivih, toda s finančnega stališča preveč razumljivih »akcij« bi lahko nanižali še več.

Vodstvo kinopodjetja bi moralo vsekakor upoštevati razen finančnega cilja še druge cilje, ki jih film gotovo ima, pa prav tako filmsko publiko, za katero nikakor ni mogoče trditi, da bi bila vsa enako nezahtevna in povprečna. dhr

Tehnična šola v Celju je začela z delom

Meseca avgusta je bil na pobudo Tajništva za šolstvo na okraju sklican sestanek zastopnikov podjetij in nekaterih prosvetnih delavcev zaradi ustanovitve novega šolskega zavoda v Celju, tehnične sred. šole, kakršno ima že več desetletij Ljubljana in kakršno so po vojni dobili v Mariboru, Krškem in Rušah, v teh krajih seveda v manjšem obsegu.

Omenjeni sestanek je izzvenel v soglasno mnenje tehničnih in prosvetnih strokovnjakov, da je taka šola v Celju potrebna, in sicer strojni, gradbeni, kemijski in elektrotehnični oddelek tako se je še pred koncem septembra otvorila brez posebnih poudarkov nova celjska šola z dvema oddelkoma, gradbenim in strojnim. Za razvoj celjskega šolstva, za gospodarstvo, kulturo in prosveto mesta samega in pokrajine, kate- re središče je Celje, je to vsekakor pomemben dogodek. Rednih učencev je 83, javilo pa se jih je 163. Proforski zbor se je zbral iz celjskih tehničnih strokovnjakov-inženirjev in gimnazijske zbornice za splošne predmete. Kakor vsak začetek, je tudi ta težak, saj šola nima svojih prostorov, ne svojega stalnega predavateljskega zbora, ne prostorov za praktični pouk, ki bi se moral vršiti po en teden skupaj, ne vseh potrebnih učil itd. Vendar je delo na novi celjski šoli steklo razmeroma hitro in brez zaviranja ter bo, upajmo, uspešno in plodovito za našo skupnost.

Nekoliko kasneje je steklo delo tudi v oddelkih za odrasle, za katere je prav tako izredno zanimanje med našimi kvalificiranimi kadri. Samo za strojni oddelke se je javilo 105 reflektantov. Oddelki za odrasle obsegajo tudi nadaljevanje teh, ki so delali že v lanskem šolskem letu, tako da imajo v šol. letu 1959/60 naslednje oddelke: strojni I, II, in III. letnik, elektrotehniški oddelki III. letnik in II. letnik, gradbeni I. letnik. Vseh učencev je tu 176. Kakor redna Tehniška šola, tudi oddelki za odrasle gostujejo v posloju gimnazije v Kajuhovi ulici.

Mladinski dom v Bohinju.

Nekaj vtisov z uspešnega seminarja v Bohinju

S trkanjem na vrata — znamenjem, da je čas vstati, se je začel nov dan. S pesmijo in plesom — znamenjem mladosti, tovarištvu in zadovoljstva, se je končal.

Od prvega do zadnjega dne, ko smo odhajali iz mladinskega doma, je bilo čutiti med nami toplo tovarištvu in marsikomu se je stozilo, ko se je poslovil od novega prijatelja in lepega Bohinja. Seminar politično-ideološke vzgoje je bil končan in pred mladino so nove naloge.

Trdimo lahko, da je seminar uspel, čeprav so nekateri zaspanci hodili k zajtrku kar pol ure prepozno. Seveda je bilo na njihov račun precej ostrih pripomb, ki so se takoj razgubile, ko smo izvedeli za ime predavatelja in naslov predavanja. Kar pravo veselje je zavladalo, ko smo sišali, da nam bo o socialistični morali predaval tovariš Boris Ziherl. Tisto dopolnje je med časom individualnega študija prvič resno študiral vsak zase. V jedilnici je bilo kljub 31 razgajačem, kot so nas imenovali kuharice, tako tih, da smo slišali avtomobil že dolgo prej, preden se je pripeljal pred dom. Mirno lahko rečem, da je bilo predavanje in seveda tudi razprava po njem najuspešnejša. Ves popoldne smo se med seboj razpravljali. Če bi hotela povedati, kaj vse smo ugotovili, bi porabila preveč časa. Vse, od predavanja o politično-ideološkem delu na sploh, pa do programa ljudskih univerz, je bilo za nas velikega pomena.

Vsako minuto prostega časa smo preživeli na soncu, igrali odbojko, celo veslali po jezeru, ali pa hodili debelo uro daleč v Bohinjsko Bistrico — po znamenje.

In kaj je bilo v prostem času najlepše? Nedvomno nedeljski izlet k Savici. Nekaj »izmučenih« je omagalo že pri Zlatorogu in zalivali so bridko žalost — prostim, brezalkoholnimi pijačami?! Ko smo prišli k manjšemu slapu (večjega ni bilo), smo bili presenečeni. Če bi mogla popisati vse tiste vzdihljive romantične duše! No, v vodo ni padel nihče in razigrani smo se vrnili v dom. Tu pa nas je čakalo presenečenje. Radio, magnetofon in gramofon so bili zaklenjeni v kuhinji, kuharice so imele prost dan, ključ pa je tičal v kuhinjskih vratih z notranje strani. Nekaj časa smo se gledali, nato pa... No, kako smo dobili ključ in potem magnetofon, nočem povedati. Ko pa smo ga končno položili na mizo, veselje ni dolgo trajalo. Vrata so se odprla in preden smo se zavedli, je bil magnetofon spet nazaj v kuhinji, vrata lepo zaklenjena, za njimi pa jezne kuharice.

Oddaja »Spoznavajmo svet in domovino« — brez mikrofona in zvočnikov seveda — nas je kar dvakrat razburila. Komisija je bila silno trmasta, saj je ocenjevala popolnoma po svojih metodah, kljub našemu protestiranjju. »Tih, otroci!« je bil edini odgovor njih — vzvišenih.

Bilo nas je enajstideset, torej pol manj, kot smo pričakovali. Resno se moramo vprašati, zakaj tako? Žalostno je tudi, da med nami ni bilo predstavnikov kmečke mladine, čeprav vemo, da je delo na vasi najtežje. Sedaj je prepozno, da bi iskali razlogov za tako majhno udeležbo. Nekateri občinski mladinski komiteji so torej vedno niso to, kar bi morali biti.

CELJSKI MLADINSKI PEVSKI FESTIVAL 1960

Celjski okraj je v letu 1958 priredil mladinski pevski festival, na katerem je v združenem zboru peko 4290 pevcev. Festival je po glasbeni kakor po organizacijski plati zbudil zanimanje za mladinsko petje po vsej ožji in širši domovini.

Da bi se še bolj razširilo mladinsko zborovsko petje po vsej Sloveniji in dvignila naša mladinska pesem, bo priredil Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev v Celju, spoznamo z Zvezo Svobod in prosvetnih društev Slovenije, revijo najboljših mladinskih zborov v Celju.

Na revijo se lahko prijavijo najboljši mladinski zbori ter mešani, moški in ženski zbori mladincev, ki pa morajo biti predhodno izbrani od ocenjevalne glasbene komisije na občinskih revijah. Izmed najboljših občinskih zborov bodo izbrali na okrajni reviji najboljši zbor okraja, ki bodo zastopali okraj na republiški reviji najboljših zborov v Celju. Isto velja za mešane, moške in ženske zbere mladincev.

Revija najboljših mladinskih zborov bo 21. in 22. maja 1960 v Celju. Za to revijo naj pripravijo zbori 2-3 pesmi po lastni izbiri v trajanju 8 do 10 minut za mladinske, 10 do 12 minut pa za mešane, moške in ženske zbere mladincev. Vabimo vse občinske svete Svobod in prosvetnih društev, zvezo prijateljev mladine in občinske pionirske komisije, da takoj začnejo priprave po vseh občinah za občinske revije, kakor tudi okrajne svete, da začno že sedaj s pripravami za okrajno revijo.

V vsaki občini naj občinska glasbena komisija do 30. marca 1960 na občinski reviji vseh zborov občine izbere najboljši zbor, ki bo na okrajni reviji zastopal svojo občino. Na okrajni reviji, ki naj bo izvedena do 24. aprila 1960, naj glasbena komisija izbere najboljši zbor okraja, ki ga prijavi do 26. aprila 1960 v Celje.

Vabimo vse zbere in pevce vodje mladinskih zborov Slovenije, da takoj začno z intenzivnim in sistematičnim delom z mladinskimi zbori!

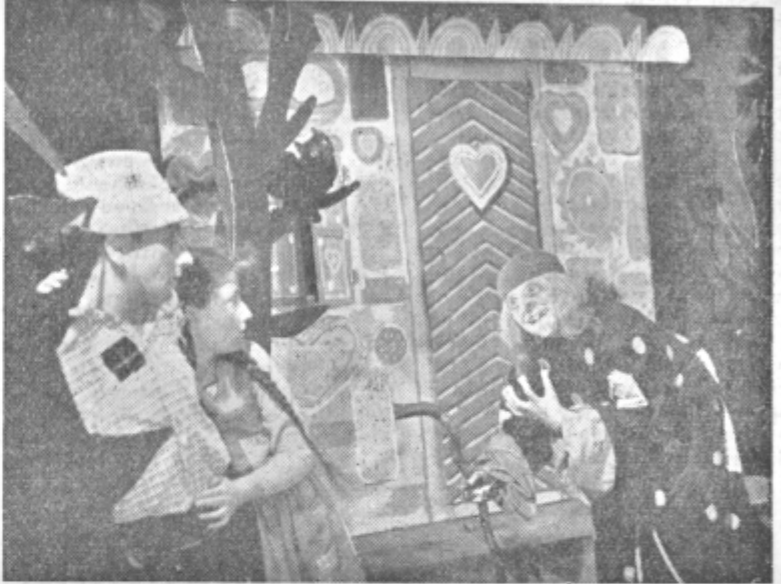
Pred uprizoritvijo Janka in Metke na Delavskem odru v Celju

V soboto bodo na Delavskem odru v Celju uprizorili prvo letno predstavo, pravljico igro, v režiji Cvetka Vernika in scenografiji Toneta Zorka. Ob tej priliki nam je režiser Vernik povedal naslednje:

»Predstavo smo pripravljali dva meseca in pol, vsak dan od šeste do osme ure. Zanj smo se odločili na željo otrok samih, deloma

pa tudi zato, ker so pravljice igre tako v gledališču kakor na Delavskem odru bolj redke. Saj sta lani v vsej sezoni bili na sporedu komaj dve — VILINCER na odru SLG in PALCKI na Delavskem odru.

Pri režiji je bilo seveda precej težav, saj ni bilo nikdar mogoče na vajo dobiti vseh igralcev hkrati — otroci so imeli v glavnem po-

uk popoldne, starejši igralci pa so povečini uslužbenci, zaposleni tudi v popoldanskem času.

Da bi predstava poživila in izpopolnila, sem zaprosil Srečka Šemeta, da je z igralci naštviral nekaj baletnih točk, od katerih jih bo v predstavi pet.

Na koncu naj povem še, da nam je Celjsko ljudsko gledališče šlo v vseh pogledih na roko.»

Ob prvem letošnjem gostovanju v Štornah

Da se čim bolj približa svojemu cilju: v skladu z našo družbeno stvarnostjo ustvariti neposreden stik z ljudskimi množicami, predvsem z delavskim slojem, prireja Slovensko ljudsko gledališče stalna gostovanja izven Celja. V nizu teh gostovanj je zlasti pomembno prvo letošnje gostovanje v delavskem centru v Štornah, kjer je celjsko gledališče 27. tega meseca uprizorilo »Krajske komedijante«. Prvič, odkar obiskuje celjsko gledališče ta delavski center, se je posrečilo vzbuditi toliko zanimanja, da je bila dvorana nabito polna. 417 obiskovalcev v dvoranah, ki ima kapaciteto 376 sedežev, in preko 80 obiskovalcev, ki so oslali brez vstopnice, dovolj nazorno priča o zanimanju, ki ga je vzbudilo prvo letošnje gostovanje celjskega gledališča v Štornah. Največ zaslug pri tem ima kolektiv tovarne z direktorjem in inženirji na čelu in »Svobodas«, ki so vzbudili toliko zanimanje.

Štrah, da gledališče v delavskih vrstah ne bo imelo gledalcev, je torej neopravičen. Če bo gledališče zadovoljevalo potrebe publike, bo ta prišla do spoznanja, da nikakršna zmešanizirana zabava ne more nadomestiti tistega drgnitka, ko uganejo laici v gledaliških dvoranah, ko utihnejo pogovori in se dvigne zavosa, da pride do stika med gledališko publiko in živimi igralci.

B.6

Občni zbor Društva učiteljev in profesorjev v Žalcu

V soboto so zborovali učitelji in profesorji žalske občine. Občnega zbora so se udeležili tudi predsednik občine tovariš Delak, sekretar občinskega komiteja ZKS v Zalcu tovariš Kač in drugi. Preko sto trideset udeležencev je navdušeno sprejelo izvajanja predsednika društva Pejovnika, ki je v svojem poročilu posredoval želje učiteljske žalske občine. Rekel je, naj v novi

strukturi sindikalnih organizacij ne bi že letos prešli k ustanavljanju podružnic po industrijskem principu, pač pa po teritorialnem, po katerem bi vsaka občina imela eno podružnico. To je ena izmed oblik, ki jo je sprejel tudi republiški odbor prosvetnih delavcev, in ki nudi članstvu več podpore pri odstranjevanju vsakdanjih šolskih težav kakor neka manjša podružnica.

Vido Korar: Ljubim te

Ljubim te
ko večer z oblaki naguba
nebo
ko hmelj temnozele
joka
S praznim poljem
žetve
te ljubim
V moje misli so sklonjeni
utrujeni
kosci

V širšo fronto izobraževanja v delavskem in družbenem upravljanju

(Nadaljevanje in konec)

Ta cilj — vzgojiti celoten kolektiv v dobre upravljalce svojega podjetja in dobre delavce — je že postal naloga naših kolektivov. Tako se lahko potem rešujejo vsi problemi že na delovnih mestih, lahko se žanje uspeh za uspehom.

Pred volitvami v nove delavske svete in po volitvah bo Zavod priredil tudi kompleksne tedenske seminarje za novoizvoljene člane delavskih svetov. Skupno s celjskimi delavci bo Zavod izdelal tudi »Vodiča« za delo delavskih svetov. Zavedamo se, da bi bilo naše delo le kaplja v morje potreb, če bi pri tem ne prispevale svojega deleža okrajne ustanove za izobraževanje v delavskih univerzah, okrajne in občinske dealvske univerze ter izobraževalni centri. Da bi bilo delo koordinirano, da bi se vsa prizadevanja stekala v nek sistem, bogatejšo izkušnje, bo Zavod ob sodelovanju z okrajnimi delavskimi univerzami in šolami za delavsko upravljanje pripravil in priredil kompleksen seminar za predavatelje občinskih delavskih univerz. Tak seminar z uporabo avdiovizualnih pripomočkov je že

organiziral v Mariboru, na Teharju in Celju in zdaj čakajo še drugi okraj. Da je potreba po teh seminarjih velika, kažejo odgovori na vprašanje ankete nekega udeleženca, ki pravi, da je bil ta način podajanja snovi iz družbeno-ekonomske problematike zanj pravo odkritje in pripraven za razumevanje najbolj preprostemu upravljalcu. Z okrajnimi zavodi in komisijami za družbeno upravljanje je Zavod zasnoval in bo tudi izvedel proučevanje raznih področij delavskih univerz, na primer, v Mariboru bo proučil dejavnost, izkušnje in probleme izobraževalnih centrov ter delo in metode dela organov delavskega samoupravljanja, v Celju enoletne izkušnje zadržnih svetov, v Kranju probleme komunite in družbenega upravljanja in tako dalje.

Zavod je tudi že izdal osnutek programa za družbeno-ekonomsko izobraževanje, ki naj bi služil kot osnova občinskim delavskim univerzam in izobraževalnim centrom za njihove programe.

Naša skupnost je letos dosegla velike uspehe na področju ko-

minarje. Poseben seminar bo priredil za člane šolskih odborov, za predsednike šolskih skupnosti in druge organe družbenega upravljanja.

V zvezi z družbeno-ekonomsko vzgojo kot novim predmetom je Zavod sodeloval pri pripravi učnega načrta za razne strokovne šole na seminarju v Ljubljani in Mariboru; namen pa ima nenehno spremljati potek tega pouka na šolah, beležiti probleme, izkušnje in pomanjkljivosti, prirejata od časa do časa predavanja za profesorje, jim pošiljati svojo literaturo ter skrbeti za pravilno izvajanje oblik posredovanja te snovi učencem za izboljšanje njihovega svetovnega nazora in za njihovo vključevanje v družbeno upravljanje. Na osnovi tega bo Zavod skupaj z organi za šolstvo sestavil poseben učbenik, s katerim bo posvetil vso pozornost dejavnosti šolskih odborov in šolskih skupnosti, da bi tako šola razvila vse oblike, ki uvajajo mladino v družbeno samoupravljanje in jo povezujejo z življenjem in organi družbenega upravljanja in komunite.

Zastavljene akcije in njih nadaljnji potek bo rodil tem večji uspeh, čim širše bomo uspele letos zajeti vanje zainteresirane proizvajalce, državljane, delovne kolektive in komunite. Ob podpori, ki nam jo že danes nudijo družbeno-politične organizacije, predvsem pa ob nenehnih stikih z upravljalci, lahko upamo, da bomo vse te naloge tudi izvršili.

PODPREDSNIK ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA EDVARD KARDELJ V MARIBORU:

Buren polet kmetijske proizvodnje terja znatno znižanje stroškov

Na veliki proslavi 40-letnice Komunistične partije Jugoslavije in SKOJ v Mariboru je govornik podpredsednik zveznega izvršnega sveta in sekretar CK ZKJ tovariš Edvard Kardelj. Del svojega govora je posvetil vprašanju kmetijstva. Zato ta del objavljamo v celoti:

Vzemimo na primer naše kmetijstvo. Doslej smo bolj ali manj rešili vprašanje pšenice in koruze, tako da nam pšenice ne bo treba več uvažati — razen morda pri izredno slabih vremenskih pogojih — in da bomo imeli znatno količino koruze bodisi za razvoj živinoreje, bodisi za izvoz. Zdaj smo na poti, da v relativno kratkem času rešimo tudi vprašanje mesa. Se več, živinoreja postaja sedaj ono področje našega kmetijstva, čigar rezultati bodo celotno kmetijsko proizvodnjo dvignili na višji nivo. Da bi to do-

segli, je seveda treba investirati v razvoj živinoreje. Pri tem je treba računati tudi z dejstvom, da bo potrebna mesa izredno hitro rasla vzporedno z rastjo individualnega dohodka prebivalstva. Letos smo imeli, na primer, znatno večje tržne presežke mesa kot lani, pa vendar je čutili pomanjkanje govejega mesa. Seveda, v veliki meri je pomanjkanje govejega mesa posledica izvoza, na katerega smo bili obvezani in pa težnje kmetijskih proizvajalcev, da zadržijo čim več mlade živine za razplod in pitanje, s čimer

naš plan ni dovolj računali. Pa vendar, pojav pomanjkanja govejega mesa je predvsem posledica povečane potrebe po mesu, zlasti po mestih, kjer je zaslužek prebivalstva znatno porastel. Pri vseh teh trenutnih težavah pa to ni pojav, ki bi nas trajneje pritiskal. Sedaj je stanje v naši živinoreji tako, da bomo imeli zadostne količine svinjskega mesa za kritje vseh potreb predvidene potrebe, medtem ko bomo imeli z govejim mesom morda še neke težave v prvi polovici prihodnjega leta, v drugi polovici leta pa bo tudi proizvodnja govejega mesa v glavnem že dosegla potrebe trga, seveda s pogojem, če bodo storjeni vsi potrebni naporji za realizacijo živinorejskih programov, ki so si jih postavile kmetijske organizacije.

To pa ni edini problem, ki je preostal na področju našega kmetijstva. Nove metode obdelovanja zemlje dajejo vse večje hektarske donose tudi v vseh drugih panogah kmetijstva. V neposredni proizvodnji se stroški proizvodnje vse bolj znižujejo. Toda preden ti pridelki pridejo na trg, se stroški povečujejo iznad možnosti kupne moči našega prebivalstva. To povečanje stroškov ni samo posledica povečanja cen s strani trgovskih podjetij, na kar se po navadi najprej pomisli, čeprav je to nedvomno tudi določen faktor v podraževanju kmetijskih pridelkov. — Toda najodločnejši faktorji v tem pogledu so materialne narave. Zaostal je transport, pridelki se vozijo z njiv po nemogočih poljskih poteh, nimamo dovolj skladišč, hladilnic; železniško omrežje ne zadostuje in vagonov tudi ni dovolj; nimamo zadosti predelovalne industrije na podlagi kmetijske proizvodnje; trgovska mreža je še vedno tehnično preslabo opremljena itd. Za današnji buren polet kmetijske proizvodnje je neobhodno potrebno znatno povečati vse te kapacitete. Če tega ne storimo, lahko resno otežimo ali pa celo onemogočimo nadaljnje uspehe v neposredni kmetijski proizvodnji in nadalje izboljšanje življenjskega standarda, ki je seveda v veliki meri odvisen od cenih prehranbenih proizvodov. Potemtakem je relativno znižanje cen kmetijskih proizvodov mogoče samo s pogojem, da dosežemo znatno znižanje stroškov v proizvodnji, predelavi, transportu in trgovini. Tu bomo morali, potemtakem, vlagati nova družbena sredstva.

Vsebinska govora tovariša Edvarda Kardelja ne odpira samo nadaljnjih možnosti za še hitrejši razvoj kmetijstva, temveč hkrati obvezuje vse naše politične, gospodarske, predvsem pa družbene organe, da vključijo v svoje delovne programe poleg gesla za večjo proizvodnjo še odločen boj za čim cenejšo ter izdatnejšo proizvodnjo kmetijskih pridelkov.

Iz življenja na naši vasi Na račun kooperacijskih odnosov znatno povečanje kmetijske proizvodnje

Danes je bila redna seja ljudskega odbora celjske občine. Na dnevnem redu skupne seje obseh zborov je bilo tudi poročilo sveta za kmetijstvo in gozdarstvo o planu kmetijske proizvodnje za naslednje leto. Iz tega načrta povzemamo nekaj najbolj značilnih misli.

Osnovna značilnost plana kmetijske proizvodnje celjske občine za naslednje leto je v tem, da bi planiran proizvodnjo za l. 1961 dosegli že drugo leto. Ta zahteva je povsem realna, saj temelji na uspehah letošnjega leta zlasti pri hektarskih donosih v kooperaciji. Zraven tega pa je planirana kmetijska proizvodnja za drugo leto v skladu z razpoložljivimi površinami in kapacitetami zemljišč, živine in ostalih proizvodnih sredstev in nazadnje s predvideno višino investicijskih sredstev.

Na območju celjske občine je 22.948 ha vseh zemljišč, od tega 10.969 ha kmetijske zemlje in 10.674 ha gozdov.

Načrt kmetijske proizvodnje celjske občine za naslednje leto je sestavljen po kmetijskih panogah in posebej za vsako kmetijsko organizacijo, to je za vsako kmetijsko združbo in kmetijsko gospodarstvo.

Če se ustavimo najprej pri poljedelstvu, vidimo, da naj bi največje in vrtno površine zajele vsega skupaj, v združenem in socialističnem sektorju, 3754 ha. Sicer pa je očitno, da se bodo drugo leto znatno povečale površine pod krmskimi rastlinami. Ta prerasušen zahteva temeljito spremembo setvenega načrta. Tako se bodo krmske rastline povečale od 15 na 28%, žitarice pa zmanjšale od 55 na 35%. Ta sprememba je prvi odraz skrbi za povečanje stalaža goveje živine in nadalje za povečanje rastlinske proizvodnje. Zanimivo je, da plan ne predvideva povečanja hmeljskih površin, zato pa je značilen povečan načrt setve krompirja od 666 na 825 ha. Vrtnine pa naj bi pridelovali na površini nekaj manj od 200 ha.

Četudi se bo število rodnih sadnih dreves zmanjšalo (asanacija), pa predvidena proizvodnja ne bo manjša. Večji donos naj bi bil dosežen na račun boljše oskrbe preostalnih sadnih dreves. Zaradi dotrajanosti večine vinogradov, načrt predvideva zmanjšanje proizvodnje v vinogradništvu.

Ker bo od 4351 ha travnikov kar 2350 ha v kooperaciji, pričakujemo znatno povečanje krme. Plan govedoreje predvideva povečanje števila živine za 1426 glav, oziroma na 8627. V ta namen je planiran nakup 235 krav in telic. Plan klavne goveje živine pa znaša 3757 glav ali 1113 ton. V svinjereji ni bistvenih razlik od dosedanjega stanja. Edina večja naloga za kmetijsko združbo in gospodarstva se kaže v organiziranem pitanju 730 bekonov. Reja piščancev-pohancev v celjski občini ni predvidena, ker bodo proizvodnjo povečali v ostalih predelih okraja.

Splošni zaključek načrta kmetijske proizvodnje celjske občine za naslednje leto je v tem, da se bo pri popolni realizaciji predvidenih nalog povečala kmetijska proizvodnja za 22% v primerjavi z letošnjim letom. Tak razvoj pa

bo v glavnem omogočila kooperacijska proizvodnja, ki zajema 36% kmetijskih površin celjske občine.

Plan kmetijskih investicij za naslednje leto predvideva 25 milijonov 615.000 dinarjev. Ta sredstva so namenjena za nabavo kmetijskih strojev, za dograditev enega zadruženega doma, za zgraditev strojne lope, dveh sušilnic za hmelj, za adaptacijo in izgradnjo novih hlevov, za nakup plemenitih krav in telic, za izgradnjo rastlinjaka, nadalje za hidromelioracijska dela na Prešniku in v Dobrni ter nazadnje za agromelioracijo Žepine in Medloga ter za dograditev mlekarne v Celju.

25 vagonov sadja

Letos odkupila od svojih članov Kmetijska združba v Slov. Konjicah. V konjiški okolici je sadje letos dobro obrodilo. Tudi češpelj je združba v prejšnjih tednih veliko prodala, saj so letos spet dale velik pridelok.

Vendar se večji del sadjarjev

dobro zaveda, da bo treba sadovnjake temeljito obnoviti. Tako bodo v Skalcah do spomladi že pripravili načrt za obnovitev vinogradov in sadovnjakov, ker vedo, kako prav pride dinar, ki ga da sadno drevje in dobra trta.

I. v.

Ženo • dom • družino

„Mojcina“ revija mladosti

Modna revija otroške konfekcije, ki je bila te dni v Narodnem domu v Celju, nam je pokazala, kako bomo odsele oblekle naše male, da bodo oblačeni praktično, okusno in, da ne bomo za to izdale celega premoženja. Modele so prikazali otroci od treh do štirinajstih let, ki so gledalca tako osvojili s svojo naravno prisrčnostjo in ljubeznivostjo, da smo za trenutke pozabili, da je to modna revija, ampak se je zdelo, da so nas hoteli otroci razveseliti samo s svojo prisotnostjo in pesmicami. Sicer pa jim je tudi to v celoti uspelo.

Na modni reviji smo končno videli vse, kar smo si tako dolgo zamanele želele. Pred nami se je vrstilo sedemdeset ljubkih izdelkov, v glavnem so bile to oblečke »Mojca« in težja konfekcija celjskih podjetij »Kroja«, Moškega in ženskega krojaštva, salona »Neva«, Sivalnice, Topra, polzelske Tovarne nogavic in podjetja Oblačila iz Rogaske Slatine. Blago za revijo so prispevale tovarna Metka, Tekstilna tovarna iz Prebolde, »Volna« iz Laškega, Mariborska tekstilna tovarna, mariborska Svila, celjski Ljudski magazin in podjetje Tkanina-galanterija. Vsa ta podjetja so ponudila svoje usluge, saj so tudi sama videla veliko potrebo po cenejši in lepši otroški konfekciji.

Ob spremljavi plesnega ansambla »Metronome« nam je model predstavljala član celjskega Slovenskega gledališča tovariš Skof. Vezni tekst v rimah je na znane narodne napeve sestavil profesor Fran Roš. Tako je modna revija izgledala bolj prireditev otrok; saj je vsak izmed nastopajočih zapel ljubko pesmico, ki je pristojala modelu in letnemu času, ki naj mu model služi.

In sedaj o prikazanih modelih... Videli smo prav vse, od pomladnih oblek za otroke vseh starosti do zimskih plaščkov. To so bila oblačila za vse prilike. Res, da se bo »Mojca« sedaj posvetila izdelovanju neprepornih lahkih konfekcij za vsak dan, vendar nam je na reviji prikazala vsaj, kam naj se obrnemo, če potrebujemo za otroka plašček ali za dečka, ki je že v višjih razredih osemletke, lepšo obleko. — Vendar sem prepričana, da so se mamice najbolj razveselile igralnih oblek za male, životnih kril, bluzic, srajčk in hlač za vsak dan. Prav tega smo najbolj pogrešale in si najbolj želele. Za vsak prikazan

Mojca in Gorazd sta voščila lahko noč.

model smo izvedeli tudi, ceno in lahko rečemo, da se cene zlasti preprostim vsakdanjim modelom ne samo konkurenčne, ampak res zelo nizke.

Samo izredna požrtvovalnost organizacijskega odbora je uspela izvesti tako tvegano načrt. Kajti sprva je bilo res tvegano poskušati začeti nekaj tako popolnoma novega, čeprav prepotrebnege. Navdušenje gledalcev na Modni reviji je bilo zaenkrat edino plačilo vsem, ki so vložili v »Mojcin« uspeh svoje sile, vendar je ves organizacijski odbor s tovarišico Vinko Simoničovo na čelu želel samo uspeti, pri tem pa se niso ozirali na žrtve in težave, ki so jih morali pri tem prebrskati. Uspeli pa so v polni meri!

Eva

Knjige v roke!

Zima prihaja v deželo, z njo pa za kmečke prebivalce svojstveno obdobje več ali manj — oddih. Res je, da marljivi ljudje tudi v zimskem času najdejo vedno dovolj dela in opravkov, vendar bi v prvo vrsto morali postaviti izobraževanje.

Nekoč je bila zima čas, ko je polno običajevo, žal dostikrat tudi vraževnost, krajšalo čas kmečkim ljudem. Ti časi so za nami.

Od pomladi, do pozne jeseni kmečki človek komaj najde čas, da sprti spremelja dogodke in se le površno posveča svojemu umskemu izpopolnjevanju. Kmetijstvo pa dandanes ni več samo garanje, kmetijstvo postaja vedno bolj veda, postaja znanost. Le kulturno, strokovno in hkrati tudi politično razgledan človek je dandanes kos naglici razvoja, ki potiska kmečkega proizvajalca naprej — ali pa ga »povozi«.

V času, ko po vseh občinskih središčih nastajajo delavske univerze, ko vse kaže, da bo delovne ljudi zajel širok val izobraževanja, tudi naše kmečko prebivalstvo ne sme biti ob strani. Koliko stvari je, ki bi našemu kmečkemu človeku bile v veliko pomoč, če bi jih poznal. Izkušnje, tudi ob najnovejši

akciji v kmetijstvu, kažejo, da je največji sovražnik napredka neznanje. Ob sklepanju pogodb za kooperacijo, je bilo jasno tole: Zelo malo je bilo primerov, ki bi jim lahko dali prizvok »reakcionarnosti«. Domala vselej je bil vzrok v stabi poučenosti, v izredno majhni gospodarsko politični in gospodarsko strokovni razgledanosti ljudi na vasi. Razgledani ljudje, dobri gospodarji, kmetovalci, ki znajo tudi s svinčnikom dobro kmetovati, se prav dobro zavedajo nujnosti hitrih sprememb in modernizacije kmetijske proizvodnje.

Kdo je v prvi vrsti odgovoren, da nudi kmečkemu prebivalstvu možnost za njegovo izobraževanje. Predvsem združne organizacije, v nič manjši meri pa bodoče občinske delavske univerze. Ni občine v našem okraju, ki bi smela izpustiti to nalogo iz svojega izobraževalnega programa. Tisti kmetovalci, ki sami čutijo veliko korist od tega, če se izobražujejo, bodo zimo prebili s knjigo v rokah, druge pa je treba od tega pripraviti. To je naloga odgovornih organizacij, ki se morajo zavedati, da je izobrazba kmečkih ljudi važna, če spriče sedanjega razvoja in nalog v bodočnosti ni celonajvažnejša. K.

OB RAZPRAVI O KMETIJSKEM PLANU ZA OBČINO KONJICE

Za večjo samostojnost zadrug?

Pred kratkim so na občinski seji v Slov. Konjicah razpravljali o kmetijskem načrtu za leto 1960. Seja je bila zelo živahna, saj plan predvideva vsestranski razvoj kmetijske proizvodnje. Težišče plana je na živinoreji, s tem v zvezi na povečanju krmske baze (tudi na račun žitnih posevkov), hkrati pa predvideva močno povečanje sadnih plantaž. Samo v Žičah in Polenah naj bi nastali sadovnjaki z več deset hektarji najboljših sadnih sort. Močno so kritizirali neurejeno gradnjo, ki se vedno bolj zajeda v kmetijske površine. Sklenjeno je bilo, da bo predvidoma vso zemljo splošnega ljudskega premoženja prevzelo družbeno posestvo. Te zemlje je v občini še okoli 50 hektarjev.

Predstavniki zadrug so bili mnenja, da bi morale zadrug dobiti večjo samostojnost pri sestavljanju planov, in da so le-ti dostikrat neostvarljivi. S tem so načeli vprašanje, ki bi bilo vredno širših razprav. Pripomniti je treba, da so zadrug tudi sedaj popolnoma samostojne. Vrh tega je taka samostojnost močno zaželena, če so težnje usmerjene k napredku, razširitvi in povečanju proizvodnje. Narobe pa, če bi bila težnja zadrug usmerjena na

pretেকlost ali tudi na sedanje razmere, in če bi zadrug ne imele pred očmi splošnih naporov družbe, potem je to korak nazaj. Ne samo za družbo, tudi za združbo in njene člane. L.

Zbor volivcev v Žalcu

Minuli teden so bili v žalski občini zbori volivcev. Na vseh zborih so obravnavali v glavnem kompleksno kooperacijo v kmetijstvu, komunalne probleme in volili poravnalne svete.

Na osnovi lanskih izkušenj so sveti sestavili nove kooperacijske pogodbe za hmeljarje, ki se bistveno ne razlikujejo od lanskih, samo da imajo večji poudarek na sorazmernem povečanju živinoreje in bolj načrtni proizvodnji ostalih kultur. V komunalni dejavnosti je opaziti od lani že viden napredek, dosti pa je pripomogel tudi krajevni prispevek za popravilo najnujnejših komunalnih storitev.

Na slabo obiskanem zboru volivcev v Žalcu se je razvila ostra razprava. Hmeljarji so povsem upravičeno postavili vprašanje,

zakaj se hmeljarstvo tako forsira v drugih krajih, kjer je proizvodnja še problematična, dočim se v Savinjski dolini letos zapostavlja, čeprav je kvaliteta hmelja že tradicionalna.

Zelo nenačelna in nepravilna razprava pa se je razvila o krajevnem samopriskrbi, ki ga je isti zbor volivcev pred časom sam sprejel. Ne moremo preko dejstva, da v Žalcu s prostovoljnim delom od sedaj še niso dosti naredili. Z ozirom na povprečno visok standard prebivalcev Savinjske doline to nekaterim volivcem, ki so proti samopriskrbi, naj ne bo v ponos. Samopriskrbi namreč ni pretiran tudi za revnejše državljanje v Žalcu in bo služil izključno za popravila njihovih pragov in cest.

Tatjanina obeka za sprehod.

BiBiMANIJA

Brigitte Bardot ...

Spet nova epidemija? Da, neke vrste že. Po hula hoopu in drugih »okužbah« prihajajo vedno nove. Tudi v načinu nošenja, oblačenju in frizurah. Pričeske po nekem filmskem idolu prav radi posnemajo tudi moški. Se vedno srečujemo fante s tipičnimi Marlon Brando frizurami. Pred desetletji so nemčurji izkazovali svojo pripadnost velikemu rajhu tudi z značilnimi pričeskami »krtacke«. Prav stari očanci v hribih še vedno posnemajo Franca Jožefa, njegovo brado in brke. Nekaj časa so bili v modi priftrknjeni huzarski brčiči, pozneje spet ozki pristrženi. Na Cubi je postala med pripadniki Decastrovega gibanja zelo priljubljena polna brada.

Zenske in dekliske pričeske pa se tako neprestano menjajo. Za kratkimi »bubi« pričeskami, čim daljši konjski repi, za repi spet dvignjene frizure in podobno.

Brigitte Bardot, ki močno tekmuje z bombami kot so: Marilyn Monroe, Sofija Loren, Diana Dors, je postala idol mladih deklet domala po vsem svetu. Poberinska, pa vendar nežna in brhka na videz. Njeni bujni, v neredu spuščeni lasje, vedno pripravljena soba, hoja, ki je v nasprotju z zibanji v bokih sex bomb tipa Marilyn, vse to je med mladimi dekletih našlo veliko posnemalk. V Franciji je nastala prava poplava raznih več ali manj podobnih ter bolj ali manj praznoglavih Brigitte, ki svoj idol prav po opičje posnemajo. (No, če smo odkriti, jih tudi v Celju nekoliko teka naokoli). V Franciji

pa imajo salone, ki dekletom ne samo pobarvajo in tudi primerno skuštrajo lase, temveč jih tudi oblečejo tako in naučijo obnašanja, kar, pravijo, ni ravno težko, kajti oponašanje je takim frkljam že v krvi.

Brigitte Bardot, ali na kratko BB, pa seveda svojih posnemalk ni preveč vesel in se upravičeno lahko boji za svoj šarm, ki ji ga take negodnice s svojim papagajstvom slabijo. No, nas ne skrbi toliko to, kakor nas zanima, kaj bo čez eno leto? Take reči so minljive, saj tudi pred leti, po filmu »Niagara« (glavna igralka Marilyn Monroe) ni prišlo do resnejših izpahov kolkov. Enkrat bodo pač zazvižgale škarje in glavice se bodo izmotala iz zmešnjave skuštranih las — le žal, da ne tudi iz neumnosti ...

Napisano...

V izložbi trgovine, ki prodaja mlade pse: — Kdo pravi, da zvestobe ni mogoče kupiti? —

Ob cesti v Kaliforniji: — Naši gozdovi so premladi za kajenje. Čuvajte jih! —

Obcestni napis: — Glavna cesta je zaradi popravila obhodnih poti začasnno odprta. —

Varnostni napis: Dotikanje žic smrtnonevarno. Vsak prestopke bo strogo kaznovan. —

Opozorilo šoferjem: — Če boste počasi vozili, boste videli lepote našega mesta, če hitro, našega sodnika za prekrške. —

Tesnobni spomin

V sredini mesta stoji visoko, neprijazno poslopje. Močno zidovje, ki ga obdaja, in mračne zamrežene line pričajo, da tu ne domuje veselje in zadovoljstvo.

Težka leta okupacije... Dušče ozračje je viselo nad mestom, letaki so bili nalepljeni na zidove in oglasne deske, letaki, ki so, z rdečimi črkami popisani, oznanjali smrt. A življenje je teklo dalje mimo njih, le kdaj pa kdaj se je zaletaval veter ob zidovje in kot nema obtožba trgal papir v kose.

Železna vrata zapora so se nenehno odpirala in zapirala, vključeni ljudje so stopali čez prag, — neznan usodi naproti.

Dolgi, temni hodniki — celica ob celici. Duh po plesnobi in razkužilu je polnil prostore. Tesnoba in odpor sta grizla izmučena srca jet-

nikov, telo pa je želelo kruha, kruha. Zdeli so v polmračnih prostorih ure in dneve, le zamrežena odprtina visoko nad njimi je pričala, da je še nekje sonce, — življenje. V stalni živčni napetosti so pričakovali, kdaj bo zarožljal ključ in se bo životarjenje spremenilo v smučenje — mogoče celo v mrčintje.

Celica ob celici — nekje žena, tam mož, mati, sin. Misli so begale in skozi močno zidovje iskale svoje drage v tej grozotni kletki. Sleherno srce je hrepenelo po topleni, domačem kotičku. V

kratkih minutah, ko se je zmrčilo in so pazniki imeli odmor, se je slišalo skozi rešetke pritajeno klicanje in trkanje ob stene.

Tudi Ivan je v mislih iskal svojo ženo, vedel je, da je obsojen na smrt kot talec, zato, ker je ljubil svojo domovino.

Nekega oktobrskega dne so ga odpeljali. V zadnjem hipu se je še povzpil k odprtini in kriknil ime ljubljene žene. — »Marica! — Zbogom, žena moja, me slišiš. Pozdravljam te — za vedno!« V mrak se je razlegel klic, tiho je rosilo ob rešetkah in jesenske megle so odnesle zadnji pozdrav.

Okrog pustega zidovja teče tudi sedaj življenje naprej, — le tesnobni spomin se vrača k zamreženim linam, — spomin na vse tiste, ki so od tam odšli — za vedno.

Anatomija poljuba...

Ljubezen je stvar vitamina B₁, pojasnjuje neki znanstvenik in strokovnjak za hrano. Ko so ga vprašali, kakšna je zveza med prehrano in poljubovanjem, je na široko razložil:

— Če mladenič poljubi deklo, njegovo početje povzroči naslednje: Andrenosimpatični sistem ledvic se razburi, ki je hkrati vir

glikoze. To povzroča izločanje insulina, vitamina B₁ in fosforja, da bi vsi ti trije faktorji zažgali sladkor. Razmišljanje, če sploh pri tem raznišlja, povzroča menjavo fosforja in thiamina. Višji tlak in povečano dihanje povzročuje tudi izmenjavno kisika v tkivu, pri tem pa ponovno narašča potreba po thiaminu in fosforju.

Presneto je komplicirana ta razlaga. K sreči zaljubljenca ne analizirajo poljubov s tega stališča...

Odgovori

— Sodobnik Krištofa Kolumba, ki je odkril nov kontinent Ameriko, je bil italijanski slikar Michelangelo.

— Mohamedansko letoštetje se je začelo z letom 622, ko je Mohamed zbežal iz Meke v Medino.

— Konec rimskega imperija štejemo od leta 800, ko je papež kronal za nemško-rimskega cesarja Karla Velikega.

— Zepno uro je leta 1502 iznašel Peter Henlein iz Nürnberga.

— Prve fotografije so nastale leta 1838.

— Mikroskop so iznašli leta 1590 v Holandiji.

KAKO KRIVICO!

● V prvem letu starosti se starši trudijo, da bi otroka naučili hoditi in govoriti, ko pa je nekoliko večji, pa ga kaznujejo, če ni miren tih.

● Zenske, ki poznajo svoje moške tako dobro, da jih »berejo kot knjige«, imajo navadno tudi veliko veselje, da iz te vrste literature pred tuji marsikaj citirajo.

● Dekleta, ki že smejo same ven, sploh ne hodijo same ven.

● Tudi če nič ne dela, počenja to s hrupom.

... in tiste, ki jo posnemajo.

Jugoslavija v številkah

Naše življenje se odraža tudi v številkah, včasih povedo več kot še tako zanimivi članki.

V Jugoslaviji so ženske v večini in dije živijo. Seveda v skupnem številu prebivalstva nadvladajo moške za en in pol odstotka. Moški živijo povprečno 57 let, ženske pa 59 let. Najvišje starosti dosežejo ljudje v Sloveniji, najbolj mladi pa umirajo na Kosmetu.

Jugoslovani veliko pišemo. V letu 1958 so vse pošte v Jugoslaviji odposlale nad 745 milijonov

pisem in nad 7 milijonov telegramov. Samo v prvem tromesečju letos so pošte razposlale 195 milijonov pisemskih pošilk, nad milijon in 600 tisoč telegramov, več kot milijon in pol paketov in približno 9 tisoč denarnih nakaznic. Radi telefoniramo: V prvem tromesečju letos je bilo v Jugoslaviji nad 90 milijonov krajevnih, in 6 milijonov in 700 tisoč medmestnih telefonskih pogovorov.

Tudi zapečkarji nismo. V lanskem letu smo se zelo močno po-

Vaše znanje zgodovine?

Kolikor znaš, toliko veljaš — pravi pregovor. Dostikrat ste prišli v zadrego, ko niste oseb in dogodkov znali postaviti v pravi čas. Postavili vam bomo nekaj vprašanj in sami boste videli, kaj znate. Za vsako pravilno odgovorjeno vprašanje si prištejete toliko točk, kolikor je posamezno vprašanje ocenjeno:

— Kdo je bil sodobnik Krištofa

Kolumba? Michelangelo? Dante? (5 točk).

— Kdaj je nastalo mohamedanstvo (stoletje 2, točna letnica 5 točk).

— Kdaj je bil konec rimskega imperija (stoletje 5 točk).

— Od kdaj poznamo žepno uro? (za stoletje 2, za točno letnico 5 točk).

— Kdaj je nastala fotografija? (stoletje 2, točna letnica 5 točk).

— Kdaj so iznašli mikroskop in kje? (za vsako dvajsetletje bližje resnični letnici za eno točko več).

Kdor je nabral vseh 35 možnih točk, klobuk dol pred njegovim znanjem, kdor med 30 in 20, je še zelo zelo dobro podkovan, kdor med 20 in 10 točk, je še vedno nadpovprečen poznavalec zgodovine, med 10 in 5 točk pomeni več branja, pod 5 točk, malo več zanimanja za zgodovino človekovega rodu in človekove dosežke.

Rešitve poiščite na tej strani.

SLIKOVITA BESEDOVANJA

— Veter meče polna prgišča vode čez strehe ...

— Dečki, ki se prepejajo za pozdrav ...

— Nepreklicno, kakor striženje las ...

— Nekatere ženske najdejo za svoje skrbi ravno tako pripraven čas, kakor za pletenje ...

ZVESTA BUDDY

Ko je postala stara, se ji je njen slepi gospodar oddolžil s pisanjem zgodbe, ki poraja toliko simpatij in ljubezni do zveste živali, da se nehote porodita misel in želja — ko bi človek človeku bil tako vdan ...

Z dvanajstim leti so se pri Buddy pokazali znaki težkega dihanja. Z gospodarjem sta se pogosto ustavljala na poti, da si je odpočila. Po nasvetu jo je peljal na pregled znanemu specialistu. Izvid je bil porazen. Buddy bo žival najdlje tri mesece.

Pred odhodom v domači kraj sta morala opraviti še obveznost do šole za pse vodiče slepih. Ceprav slaba in izčrpana, je peljala Buddy svojega gospodarja na oder, kjer je imel govor. Ves čas je stala zraven njega mirna in ponosna, toda srta in utrujena. Niti za hip se ni izdala, da težko stoji in da bi se najraje vlegla k nogam svojega gospodarja. Tudi konec govora in zadnje časti, ko so jo njeni največji prijatelji prišli pozdravit in pogladiti, je vzdržala hrabro. Ko pa je poslednji obiskovalec zapustil dvorano, se je zvesta Buddy zrušila — utrujena, stara in izčrpana. V tve noči se je prvokrat zgodilo, da ni mogla več skočiti na posteljo k svojemu gospodarju. Prišla je le k njemu in ga milo ter proseče pogledala. Ceprav slep, je začutil njen pogled in njeno bolečino. Odpovedal se je mehkeemu ležišču in se zleknil na tla, zraven zveste živali, ki mu je pomenila živ-

ljenje in srečo. Ležišče na tleh ni bilo trdo. Bila sta skupaj ...

Bližal se je čas odhoda. Pred njima je bilo dolgo potovanje v domači kraj. Toda, kako bo Buddy vzdržala naporno pot? Tedaj se je odločil za obisk neke znane članice organizacije slepih. Buddy je že prej pripomogla, da so psi-vodiči lahko vstopali s svojimi gospodarji vred na vlak, avtobus, tramvaj itd. Zdaj pa naj bi pripomogla še k temu, da bi jim bil dovoljen vstop v letala. Uspela sta.

Srečno sta prišla domov. Toda doma ... se je zrušila. Dati so ji nekaj malega za jesti. Buddy je hrano le ovohala in slabotno zamahala z repom in zahvalo. Ni se je dotaknila. Sele takrat so spoznali, da je zelo utrujena, da ni več daleč dan njenega konca. Da bi ji olajšali poslednje dneve, so ji storili vse, kar so mogli. Niti minute je niso puščali same in ker je očitno hotela prebiti zadnje ure s svojim gospodarjem, jo je jemal s sabo celo v pisarno. Kljub vsem prigovarjanjem naj si najame drugega, mladega psa-vodiča, je ostal zvest svojemu starem prijatelju. Buddy je sprememba vidno ugajala. Mirno je ležala in opazovala vse, kar se je dogajalo za steklenimi vrati, v pisarni svojega gospodarja. Vsakega, kdor jo je pogledal, se je razveselila.

Potem je prišlo slovo. Ugašalo je življenje zveste Buddy. Bolečina slepca, ki je stlila, da se za

vedno ločuje od svojega psa, ki ga je še poslednje dneve z zadnjimi močmi, toda varno vodil po prometnih ulicah do službe in nazaj domov, je bila velika. Tudi Buddy je stlila konec. S težavo se je sp plazila iz svojega ležišča in prišla h gospodarju. Hotela je biti zraven njega, se ga dotikati s smrkom, čutiti njegovo toploto. Nežno jo je prijel in nesel nazaj na ležišče, se vsedel zraven nje in jo božal po glavi. Kaj sta ta trenutek občutili dve bitji — človek in ovcarka Buddy? Oba sta stlila smrt, ki se je že nagibala, da dahne svojo ledeno sapo v zvestega psa.

Ni se hotela ločiti kar tako. Njeno ugašajoče življenje je še enkrat hotelo izkazati vso ljubezen svojemu gospodarju. Zbrala je poslednje moči, se povzpela ter hvaležno obiliznila s solzami oblit gospodarjev obraz, kakor da se mu je hotela zahvaliti za vso ljubezen in mu reči — ne joči. Tedaj je omahnila. Ugasnilo je življenje, ki je pomenilo več kot samo življenje psa — pomenilo je tudi vid človeka, slepca ...

Buddy je bila po smrti zelo počaščena. Prišlo je nad tri tisoč žalnih pisem, sedem sto brzojavk ... iz vseh koncev sveta. Pokopali so jo ob vhodu v stavbo »Seeing-Eye« v Morristownu.

Danes se je število slepih moških in žensk, ki se zaupajo psom-vodičem, povzpelo že na tisoče in tisoče. Vsem tem so psi vrnili voljo do življenja in do dela ...

Cesto se mi ustavi korak pred okencem na Ljubljanski cesti, kjer so razstavljene fotografije Kluba za vzrejo športnih in službenih psov. Z zanimanjem prebiram rast in uspehe štirinožnih prijateljev, zvestih spremljevalcev človeka ...

Naj bodo te besede namenjene ovcarki Buddy, ki si je pridobila veliko ljubezni in časti. Bila je pes-vodič za slepe v Ameriki. Mnogim je vrnila zaupanje in pogum do nadaljnega življenja.

Ze ob prihodu na novo celino je vzbudila veliko pozornost; izsledila je vlomilce, rešila življenje svojemu slepemu gospodarju, bila sprejeta v Beli hiši itd. Njej je treba izreči zahvalo, da je prišlo do zgraditve prve šole za vzrejanje psov-vodičev slepih.